

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK polityczny, społeczny, ekonomiczny i literacki
Zagłębia Dąbrowskiego. Cena 3 kop.

CENA PRENUMERATY
za miesiąc w zamknięciu
Rocznie Rb. 6.—
Półroczne — 3.—
Kwartalne — 1.50
Miesięcznie — 50

Adres Redakcji i Administracji: Czestochowa Al. 11, tel. 24, telex 14 30, akcyjna poczta N 21, adres telegraficzny „Goniec-Czestochowski”.
Redakcja stwarza tylko w dni powszednie od godz. 6-ej do 7-ej wieczorem.
Administracja w dni powszednie do godz. 6-ej wieczorem, w niedziele i święta do godz. 11-ej rano.
Prenumerata i ogłoszenia w Czestochowie przyjmują wszystkie kasy pocztowe.

CENA OGŁOSZENIA:
Za jeden wiersz lub jego miejsce na 1-szej stronie, 30 k., na IV-iej 10 k.
Reklamny i nekrologia za wiersz 20 k.
Nadesłane za wiersz 50 kop.
Ogłoszenia drobne po 8 kop. za wiersz

Reprezentantem
„Gonia Czestochowskiego” na **SOSNOWIEC**
ZAGŁĘBIE DĄBROWSKIE jest
Wacław Badurski
(SOSNOWIEC, hotel „Warszawski”).

Reprezentację
„Gonia Czestochowskiego” na **ZAWIERCIE**
objęła księgarnia pani
Z. Hubickiej w Zawierciu.

Prenumeratę na „Goniec Czestochowski” w **Rakowie** przyjmuje p. **Kolasinska**.

W Gimnazjum Polskiem
Żeńskim 7-^{to} klasowem
Kazimierzy Garbalskiej
w Czestochowie. Zapis nowostępujących uczennic na rok 1907/1908 odbywa się codziennie od godz. 3/1 9—2 po południu. 6—4

Dr. M. SAWICKI
praktykuje przez lato w Busku willa „Bagatela.” 3/8

Lekarz-Dentysta M. Grejniec
szkolenie, plombowanie, wyjmowanie zębów bez bólu. Zęby sztuczne bez podniebienia.
Al. 10, dom p. Rajcherowej, telefon N 108.

Kalendarzyk.
D. 11 Czerwca.

Święta chrześcijańskie: dziś Barnaby Ap. jutro Jana W.

Święta słowiańskie: dziś Radomita, jutro Wyszomira.

Wschód słońca godz. 3 m. 40, zachód godz. 8 m. 18.

Przybyło dnia: 9 godzin 4 minut.

Wiadomości historyczne: 1737. Pożar Moskwy. — 1820. Otwarcie pierwszej litografii publicznej w Warszawie. — 1908. Zamordowanie króla Aleksandra i królowej Dragi.

Lokaut łódzki.

Lokaut łódzki, trwający przeszło 18 tygodni, wyrządził zarówno fabrykantom jak i robotnikom duże straty, większe, aniżeli na razie przypuszczano.

Obecnie straty te dają się ująć w cyfry, które zestawiał na żądanie ministerjum skarbu p. S. H. Neyman, przedstawiciel ministerjum skarbu dla przemysłu i handlu w Królestwie Polskiem.

Referat odnośny brzmi jak następuje:

„Taktyka związku fabrykantów łódzkich zawiąda ich oczekiwania. Przedstawiciele lokautu sądzili, że uda się im przełamać stanowczość żądań robotników. Nadzieje zawiody, aczkolwiek lokaut trwał 18 tygodni. Niewiadomo, która ze stron zwyciężyła, gdyż obie wyszły z walki ze znacznymi stratami. Dane statystyczne straty fabryk lokautowych i robotników w cyfrach wykazują:

Fabryki lokautowe:	Liczba robotników	Wartość rocznej produkcji
Poznańskiego	7,000	rb. 18,000,000
Szajblera	8,000	15,000,000
Steinera	1,200	4,000,000
Heinzla i Kunicera	5,000	7,000,000
Biedermana	600	1,500,000
J. L. Gromana	1,800	2,000,000
H. Gromana	800	1,500,000
Razem robotników	23,700	Ogółem rb. 34,000,000

Licząc produkcję roczną na 34 milionów rubli, cyfra ta w ciągu 18-tygodniowego lokautu stanowiąca 34:52 mnoż. 18, tj. prawie 12 milionów rb. Licząc dalej zwykły z produkcji 10% równa się 1 1/2 mil. rb. Następnie wydatki na administrację fabryk wyniosły 3,000,000 rub.: 52 maoz. 18, tj. około rub. 460,000. Wydatki puszczenia w ruch maszyn rb. 150,000. Ogółem lokaut przysporzył fabrykantom strat na 1,85 mil. rb.

Nie ulega wątpliwości, iż lokaut łódzki dał przemysłowi moskiewskiemu i niektórym średnim fabrykantom łódzkim, sposobność wyparcia z rynków zbytu produkcji fabryk lokautowych, które obecnie z wielką trudnością muszą zdobywać z powrotem. Znawcy oceniają to na pół mil. rb. czyli, że lokaut kosztował fabrykantów 2,5 mil. rb.

Co się tyczy robotników, to ci stracili (przyjmując pięć tygodniową na 200,000 rb.), około 3,6 mil. rb. za 18 tygodni.

O ile to wszystko wyplynie na ogólną sumę produkcji łódzkiej, przesądzać trudno, zmieniać atoli można, iż 15% ze straconej przez fabryki lokautowe produkcji, około 2 mil. rb. Wieli średni fabrykanci.

Przytem zaznaczyć należy, iż lokaut wpłynął także pośrednio na działalność innych produkcji, ściśle związanych z produkcją fabryk lokautowych, mianowicie produkcji części maszynowych, przyrządów technicznych, i t. p. Jednocześnie zmniejszył produkcję kopalni dąbrowskich.

Stratę ogólną, jaką wywołał lokaut fabryk łódzki, nie wyłączając płacy robotników można amknąć w cyfrze przeszło 7 mil. rb., co przy przedłużającym się kryzysie ekonomicznym Królestwa Polskiego da się odczuć bardzo dobitnie.

Wielkie liczby.

Matematyk niemiecki dr. H. Schubert, wydał niedawno ciekawą książkę, p. t. „Ferie matematyczne”, w której podaje między innymi, ciekawe rzytkady, do jak olbrzymich liczb dojść można w świecie najpowszedniejszych nawet zjawisk.

Autor przypomina przedewszystkiem, że człowiek zaczyna operować wielkimi liczbami dopiero na pewnym stopniu cywilizacji. W głębi Australji, w gbi Ameryki południowej istnieją dotychczasady, które nie sięgają w liczeniu poza sześć wyższych liczb nie umieją wyrazić nawet prze opisanie. Naród Botokudów jest jeszcze bardziej tępy w tym kierunku, zna bowiem tylko pojęcia: „jeden” i „wiele”.

Także ludy eupejskie nie wychodziły nigdy w liczeniu poza pewne granice. Tak np. określenia „milion” użyto poraz pierwszy dopiero w r. 1562, a wyższe powszechne weszło ono znacznie później Niemiecki matematyk z wieku XV Adam Biese nie zna jeszcze wyrazu „milion” i opisując przez „tysiąc razy tysiąc”, „Miliard”. Jakkolwiek określenie „tysiąc milionów”, jest nabytkiem XIX wieku. W astronomji, zmuszonej działać olbrzymimi liczbami, również w wieku tym zaczęto nazywać milion milionów biljona, milion biljonów trylionem itd.

Już trylion graficznie przedstawia się wcale okazałe, wlokąc za sobą, w ogonie 18 zer; kwadrylion ma ich już 24, kwintylion 30 i t. d.

Z ludów odległej starożytności lubowali się jedynie Indjanie w wielkich liczbach i tylko oni też doszli do ich poznania.

Dzisiejszy zaś matematyk „stanawiając się nad najprostszymi, pozornie kombinacjami, dochodzi do wyników, które licząco przedstawione, muszą wywołać zdumienie.

Wiadomo np., że przy grze w „skata”, ulubionej w Niemczech, rozdaje się 32 karty pomiędzy trzy osoby w ten sposób, każda z

nich dostaje po 10 kart, dwie karty zaś się odkłada. Owóż nasuwa się pytanie: w ilu kombinacjach można rozdać owych 32 karty? Obliczenie wykazuje, że kombinacji takich jest 2,758 bilionów 264,408 milionów 504,640.

Abymy należycie przedstawili znaczenie tej liczby, dodaje dr. Schubert następujące wyjaśnienie: Gdyby cała żyjąca ludzkość nie miała nie lepszego do roboty, jak dnjem i nocą grać w „skata”, przyczem każda gra nie trwałaby nigdy dłużej, jak 5 minut, to trzeba by 52 do 53 lat, aby wyczerpać całe owe mnóstwo kombinacji. Gdyby zaś jedynie mieszkańcy Altenburga, wynalazcy gry w „skata” podjęli się podobnego zadania, to dla sprostania mu, musieliby „pracować” przez pięć do sześciu tysięcy lat.

Zamiłowanie więc Niemców w „skacie” i przysłowiowa cierpliwość niemiecka, znalazły dzięki p. Schubertowi nowe pole do popisu.

O ileż — zaznaczymy przy sposobności, liczniejsze są kombinacje w takim np. wincie, przy którym 52 karty dzieli się pomiędzy 4 osoby! Pomimo to jednak, nie ulega wątpliwości, że Czestochowa wyczerpałaby je daleko prędzej, niż Altenburg kombinacje „skata”, już choćby z tego względu, że o takiej, niestety, cierpliwości i wytrwałości w grze w karty, jaką odznaczają się Czestochowiaczy, Niemcy nie mają pojęcia.

W kwestji ustawodawstwa robotników.

Dwa ostatnie kongresy berneńskie (1905 i 1906).

W dwu ostatnich lat dziesiątkach dużo się zmieniło na korzyść ustawodawstwa robotniczego i w opinji publicznej i w sferach rządowych. Rosnąca wśród robotników nędza i krwawe cyfry wlokące się za kwintynami rozwojem przemysłu, poddały w wątpliwość bogosławieństwa wolności kontraktu robotniczego i obalily wszechwładztwo liberalnej zasady wyzucia się z obowiązków społecznych, zasady: „laissez faire”, „laissez passer”. Wzmagający się po każdych wyborach do parlamentu w liczącą potęgę socjalizm, popchnął dbałość o moralność swe stanowisko rządy do ustawowej obrony życia i zdrowia robotników. Z drugiej strony opinja publiczna przejmując się coraz więcej ideałami nowoczesnego humanizmu, coraz częściej mimo egoistycznych interesów klasowych i w prasie i na wiecach i z trybun parlamentarnych wystawiać zaczęła w obronie pokrzywdzonych łódzkich praw robotnika. Tak powstały robotnicze ustawodawstwa ochronne po wszystkich prawie państwach cywilizowanego świata.

Niektóre państwa, stosując się do ducha czasu i idąc za ewolucją wieku, wstąpiły też po części na tę drogę traktatów. W roku 1904, jak już wspomnieliśmy, zawarła Francja z Włochami pierwszy traktat robotników. Również Niemcy zawierają traktaty handlowe z Austro-Węgrami, zobowiązują się obopólnie (art. 6) do zapewnienia robotnikom obu stron równych korzyści; ustawodawczych. Podobna ugoda w sprawie asekuracji robotników istnieje też pomiędzy Włochami i Niemcami. Zanim więc doszło do międzynarodowego porozumienia w tym kierunku, niektóre państwa już obrały drogę traktatów i to ogromnie ułatwiło akcję rządu szwajcarskiego celem zwołania konferencji międzynarodowej w sprawie robotniczej.

W cztery lata po założeniu międzynarodowego związku społecznych partji reformatorskich wszystkich krajów, wytworzył się międzynarodowy związek rządów wszystkich prawie państw w Europie. Porozumienie przyszło do skutku. Chodzi teraz o to, żeby to uchwały zamienili się w traktaty międzynarodowe.

Wykonywa: pomniki, figury, portrety, otázky, roboty przy budowach kościołów, jako też i każde roboty w zakresie meblarstwa wewnątrz, od najwykwnięjszych do najwykwnięjszych pod względem artystycznym wykonczenia, ze wszystkich krajowych i zagranicznych prama materiałów kamienia i drzewa. Dekoracje domów od reki modelowane i wszelkie roboty sztukatorskie. Zakład podejmujący, wykonywać roboty w miejscowościach najodleglejszych. Informacje, rysunki i kosztorysy na każde żądanie darmo. Ceny przystępne.

Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Hamieniarski
Kruszyński i Proszowski w Czestochowie,
Al. 11 dom wteatr.

Z bliska i zdaleka.

— Szkoły ogólne na Górnym Śląsku istniały w roku 1906 następujące:

- 1) w Katowicach 3 szkoły z 4966 dziećmi katolickimi, 1234 ewangelickimi a 285 żydowskiemi.
- 2) w Mysłowicach 4 szkoły z 2951 dziećmi katolickimi, 242 ewangelickimi i 40 żydowskiemi;
- 3) w Tarnowskich Górach 2 szkoły z 1632 dziećmi katolickimi, 321 ewangelickimi i 60 żydowskiemi;
- 4) w Gliwicach 8 szkół z 8073 dziećmi katolickimi, 1409 ewangelickimi i 142 żydowskiemi;

- 5) w Lublińcu 2 szkoły z 716 dziećmi katolickimi, 96 ewangelickimi i 12 żydowskiemi;
- 6) w Lipinach 1 szkoła z 1387 dziećmi katolickimi, 96 ewangelickimi i 7 żydowskiemi;
- 7) we Wodzisławiu 1 szkoła z 510 dziećmi katolickimi, 40 ewangelickimi i 29 żydowskiemi;
- 8) w Raciborzu 3 szkoły z 2768 dziećmi katolickimi, 453 ewangelickimi i 38 żydowskiemi;
- 9) w Koźlu 1 szkoła z 883 dziećmi katolickimi, 124 ewangelickimi i 4 żydowskiemi,
- 10) w Głogówku 1 szkoła z 1101 dziećmi katolickimi, 41 ewangelickimi i 5 żydowskiemi;

- 11) w Oleśnie 1 szkoła z 608 dziećmi katolickimi, 112 ewangelickimi i 80 żydowskiemi;
- 12) w Byczynie 1 szkoła z 103 dziećmi katolickimi, 327 ewangelickimi i 1 żydowskiemi;
- 13) we Włocławku 1 szkoła z 100 dziećmi katolickimi, 533 ewangelickimi 7 żydowskiemi.

Ogółem było tedy 28 szkół bezwyznaniowych z 25198 dziećmi katolickimi, 5052 ewangelickimi i 710 żydowskiemi.

Nauczycieli było w tych szkołach 425 — z tych 350 katolickich, 75 ewangelickich i 8 żydowskich.

Rozkład jazdy pociągów na kol. Wiedeńskiej.

W stronę Sosnowca i Granicy.						W stronę Warszawy.					
№	Pociągi	Przychodzi	Postój	Odchodzi	Czas	№	Pociągi	Przychodzi	Postój	Odchodzi	Czas
19	Osobowy	6.37	12	6.49	rano	18	Osobowy	6.34	8	6.42	wieczorem
9	Pocztowy	11.37	10	11.47	przed połud.	2	Kurjerski	2.44	8	2.52	w nocy
15	Osobowy	2.37	8	2.45	po połud.	38	Osobowy	9.59	10	10.09	wieczorem
17	"	5.43	10	5.53	"	20	"	1.52	10	2.02	w nocy
5	Pospieszny	7.20	8	7.28	wieczorem	56	Mieszany	12.09	15	12.24	"
37	Osobowy	9.00	10	9.10	"	40	Osobowy	—	—	5.25	nad ranem
39	"	12.00	—	—	w nocy	6	Pospieszny	9.39	8	9.47	rano
35	Mieszany	9.04	18	9.22	rano	16	Osobowy	11.11	9	11.20	przed połud.
1	Kurjerski	4.16	8	4.24	nad ranem	10	Pocztowy	3.36	10	3.46	po połud.

Rozkład jazdy pociągów na kolei Herbskiej.

- Z Częstochowy do Herbów, odchodzi: o 7.30 r., 9.14, 11.49 przed połud., 2.10, 3.23, 5.53 po południu;
 Z Herbów do Częstochowy, odchodzi: o 8.02 r., 10.17 r., 1.06, 4.50 po połud., 7.20, 8.19 wieczorem;
 Z Częstochowy do Hantke, odchodzi: o 7.30 r., 1.55, 5.34 po południu;
 Z Hantke do Częstochowy, odchodzi: o 8.15 r., 12.05 w połud., 2.45 po połud.,
 Z Częstochowy do Błachowni, odchodzi o 9.30 rano; — Z Błachowni do Częstochowy, odchodzi o 11.00 rano.

Częstochowska fabryka mebli żelaznych W. GOSTYŃSKIEGO i S-ka

Poleca: Łózka meblowe systemu wiedeńskiego
 „ żelazne zwyczajne
 „ dziecinne meblowe i zwyczajne
 Umywalki emaliowane, Wózki dziecinne i t. p.

Skład fabryczny I-sza Aleja № 7. 425-3-1

Polecam najnowszy i najtrwalszy materiał do pokrycia dachów, tekturą

„ANDURO” JEDNOLITE PODŁOGI z masy „LAPIDIT”

Przyjmuję wszelkie roboty asfaltowe, pokrycia dachów tekturą smodowcową, cegłą i szyfrem.

Karol Rudzki — Katowice.

ADRES: Sosnowiec — Skrzynka pocztowa 159. 223-3-3

Towarzystwo

„Europejska Konkurencja”

Sosnowiec, ul. Modrzejska dom p. Turskiego.

Wszystkie przedmioty po 20 kop.

Między innymi towarami wyroby galanteryjne, terrakotowe, majolikowe i toaletowe.

Oddziały nasze we wszystkich większych miastach Królestwa Polskiego i Rosji. 351-36-8

SKŁAD ŻELAZA -271

S. WRZESZIŃSKI KATOWICE,
 ul. Grundmana № 1,

Poleca:

Sprzęt domowe i kuchenne. Artykuły żelazne i mosiężne.
 Wyroby stalowe (Solingen) Rzemieślnicze narzędzia.

Wydawca. F. D. Wilkoszewski.

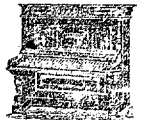
Skład Fortepianów

T. POROSA w Częstochowie.

16 używanych fortepianów po rozmaitych cenach, oraz pianina i fortepiany nowe, różnych firm zagranicznych i krajowych.

Ceny bardzo przystępne za gotówkę 5% scontto.

Nowotwierające się 2-ie

Częstochowskie Towarzystwo
Pożyczkowo-

Oszczędnościowe

w Częstochowie

przyjmuje zapisy na Członków Towarzystwa w biurze

„Komisji Organizacyjnej”

II aleja w domu № 29 (W. Heniga). Codziennie od 9 rano do 12 w południe i od 4 do 7 po południu z wyjątkiem Niedzieli i Świąt.

428 4-1

Jest do sprzedania lub wdzierżawienia

gmach fabryczny składający się z tkalni i apretury, życzący sobie urządzić inną fabrykę, ma do dyspozycji kocioł i maszynę parową 50 H. P. Oferty w Redakcji pod liter. J. W. 427-3-1

Od 1-go Lipca

Jest do wynajęcia

duże pomieszczenie na zakład przemysłowy w domu p. Adolfa Gelbarde III Aleja № 64.

429 3-1

Instytut

Gimnastyki i fechtunku

St. Kiffera.

ulica Teatralna № 13,

dom p. Kohna, dla pań, panów i dzieci. W niedzielę i święta wejście po 20 kop. Gabinet masażu i gimnastyki leczniczej, II Aleja 30, Przyjmuje od 12-4 pp. 124-3-3

„Derma” od piegów 50 kop. „Agar” na odcski 30 k. Apteka pod Jasną Górą. 192

Po 20 kop.

Bazar Amerykański

Aleja II № 20.

POZYTEK i ZABAWA.

Wszelkie artykuły użyteczne po 20 kop.

5-8

Aleksander Zajdler

w Częstochowie, ul. Jasnogórska 9, w fabryce B-ci Groth.

Mechaniczna fabryka pilników i parowa szlifownia, a także wyrób maszyn do nacinania pilników własnego wynalazku opatentowanego za Nr. 32129. Przyjmuje do przetwarzania wszelkiego rodzaju pilniki a także rygni, kółka, frezery różnych rozmiarów oraz noże różnych rozmiarów do papieru dla introligatorów i papierni. Ceny niskie. 403-15-3

L Ó D

odstępuję po cenach bardzo przystępnych. Stosownie do życzenia dostarczam do domów prywatnych. Fabryka wody sodowej ulica Modrzejska Nr. 16, N. Safirstein w Sosnowcu. 401-4-3

Zakład ślusarsko mechaniczny

poleca części rowerowe różnych gatunków, jak opony od 3 rb. 75 kop. i kieszki od 2 rb., nowe i używane rowery, a także

reparacje i emalowanie. Zarządzający Kurasiewicz, Częstochowa, Teatralna 3. Cyklodrom 43-180

Fluid” od reumatyzmu 60 kop., „Verol” na włosy 75 kop., „Skabin” od świerzby 50 kop. Apteka pod Jasną Górą. 192

Garnitury: czarny pluszem kryte, Macho-miowy z brzoziami materja kryte i fantazyjne solidnej roboty i tania, Krakowska Nr. 6, Dąbrowski. 408-1-1

Obrota Częstochowy. Panorama obok Klasztoru w Parku otwarta codziennie. 183-1-1

Redaktor: Wł. Rowiński.